

ŠRÁMKŮV PÍSEK

ZPRAVODAJ

č. 4

KVĚTEN 1992

K A Ž D Á O P O N A, K T E R Á S E Z V E D Á, P L O D Í
- - - - -
N A D Ě J Í
- - - - -

Divadlo je ve své plodné prostotě naším zrcadlem, oslovuje nás a dojíká. Je rovněž sumou práce a samozřejmě i poselstvím autora, ale kromě těchto základních daností je i mikrokosmem světa, forem občanské společnosti, privilegovaným místem setkání a objevování. Divadlo je klam i pravda, avšak jeho živným pramenem je realita světa.

Divadlo dnes jako včera musí přispívat k osvícení našeho ducha, bojovat proti barbarství na všech frontách planety. Více než kdy předtím musí být přítomno v naší společnosti, musí přemýšlet a probouzet solidaritu se vším, co dodává důstojnosti lidskému jedinci. Divadlo musí existovat jako přední hlídka, jako forma sebeuvědomění, jako svědomí lidí.

V okamžiku, kdy u jedněch se dějiny zastavily a u druhých se závratně točí, divadlo může pozvednout skromně, ale pevně svůj jedinečný, vřelý, inteligentní, příkladný hlas. Musí tak učinit také tím, že se hluboce zamyslí samo nad sebou, musí bojovat proti své vlastní skleróze, zamýšlet se nad světem, který nás obklopuje. V tento světový Den divadla posílám z města, kde byla vyhlášena Deklarace lidských a občanských práv, přání do budoucnosti tohoto umění, starého jako naše civilizace a neustále se obnovujícího. Přeji mu, aby šířilo jas, aby se šířila divadelní výuka ve školách a aby po tisících vyrůstala divadla po celém světě. Bitva proti nezralosti nepřestává.

K A Ž D Á O P O N A, K T E R Á P A D Á, P L O D Í O T Á Z K Y.

Jorge L A V E L L I , režisér Théâtre national
de la Colline, předseda francouzského střediska
ITI v poselství ke SVĚTOVÉMU DNI DIVADLA
27. března 1992

"Cítíš se spoutaný. Sníš o úniku. Dej si však pozor na preludy.
Chceš-li uniknout, neutíkej, neprchej: raději prohlubuj to těsné
místo, které je ti dáno... Prcháš-li ze sebe sama, tvé vězení
poběží s tebou a cestou tě ve větru sevře ještě víc."

Gabriel Marcel

Tato slova mi vytanula na mysl po prvním večeru v dílně Igora Samotného. Jako každá základní životní pravda, znějí i slova o objevování svobody ve vlastním nitru jednoduše. Na jednoduše postavil svoji práci se seminaristy i Igor Samotný. Vzhledem ke značně nízkému věkovému průměru všech účastníků této dílny letošního Šrámkova Písku, má naději, že cvičení, propojená s dýcháním a uvolněným pohybem a oproštěním myslí, vzbudí v těchto lidech skutečný zájem a že alespoň některým z nich přinese něco dosud zcela neznámého. A i když už se někteří podobných dílen zúčastnili, myslím, že je pro všechny práce s Igorem Samotným přitažlivá a přínosná. K dalším zážitkům ze Šrámkova Písku budou podle jejich vlastních slov přistupovat s myslí jasnější a srdcem otevřenější. A už to je veliký zisk pro celý průběh Šrámkova Písku.

Jarka Šiktancová

Vážená značko brd, vážená redakce, milí hosté,

velice lituji, že jste se nepodepsal, velmi rád bych Vám odpověděl osobně. Váš zájem o moji osobu, současnost i minulost mne velice potěšil.

S Vaším článkem nelze nesouhlasit - čachry s Tatrmany se opravdu snažím provádět, kde to jen jde. Snad je to i tím, že jsem členem občanského sdružení Tatrmani, jehož součástí a vedením je i stejnojmenný soubor. Jsem jimi poměrně dobře placen za to, že odrazuji část diváků, kteří později litují, že o něco přišli, a tím vzniká celonárodní touha po Tatrmanech, která je jim později dobrým zdrojem příjmů. Dobře jste prohlédl i to, že inscenace je součástí volební agitace - vždyť kdo by si po zhlédnutí představení neopakoval spolu s Vámi: čim, čim, čim... neboli "Činorodá Inteligentní Masa", která kandiduje pod číslem 00. Doufám, že i Vy se přikloníte na naši stranu, že abyste nebyl považován za hlupáka.

Ještě k Vašemu zájmu o mou osobu v minulosti. Vítě, mým historickým idolem je Alkibiadés, velmi rád následuji jeho příkladu. Před lety jsem byl cca dva roky členem SČDO, abych v roce 1990 pomáhal na svět organizaci ADA, stal se členem STD i výše zmíněných Tatrmanů. Hrál jsem v divadelním souboru, abych se poté stal inspektorem kultury a krutě potlačoval každé svobodné kulturní hnutí. Později i to bylo mým choutkám málo a nastoupil jsem do organizace, v jejímž programu bylo přímo potlačování amatérů. Když jsem potlačil dost souborů, aby nebylo již tak těžké vyniknout, vstoupil jsem do řad jednoho ze zbylých, abych mohl sklízet přehlídkové vavříny. No, a tak je to se vším...

Můj zmíněný zájem o určitá čísla katalogu výpůjčovny je však lež a podvod - tam jste, milý brde, šlápl vedle. Veřejně prohlašuji, že o č. 87 jsem nikdy zájem nejevil a jevit nebudu! To se raději podívám na Brooka nebo na Broočka (abych dodržel rámcovou konstrukci dopisu).

Věřím, pane brde, že Vám moje vysvětlení bude dostačovat a rád Vás opět uvidím na dalších akcích, oslavujících moji velikost.

V úctě Váš

(tom)

(Otevřený dopis Karla Tomase je reakcí na včerejší senzační odhalení dopisovatele Špieglu na stránkách našeho zpravodaje.)

NĚKOLIK SLOV O SOUBORECH,

které dnes uvidíte a uslyšíte. Jim věnované texty jsme si vypůjčili a mírně krátili z materiálů, které hodnotily přehlídky respektive představení. Výjimkou je Dekadentní divadlo Beruška, u něhož jsme čerпали z Netradičních divadelních novin, vydaných u příležitosti přehlídky ve Valašském Meziříčí. Učinili jsme tak bez svolení autorů, jimž tímto vyslovujeme svůj dík a sympatie.

redakce

AUTOMATICKÉ POSTAVY č. 2

DIVADLO DŮVĚRY

Tento soubor je složen z velice mladých lidí. Vede jej Z. Šimanovský, profesor dramatické výchovy na gymnasiu. Dramatická výchova není v tomto smyslu výchovou k divadlu. Neklade si za cíl vychovávat herce, produkovat divadelní představení na základě pevného dialogického textu, který je pak výchovným předpokladem k vytvoření přesně komponované inscenace jakéhokoli druhu a žánru. Zdá se, že toto není smyslem práce souboru Divadla důvěry.

Jejich vystoupení na přehlídce bylo nazváno Automatické postavy. Dle našeho soudu dost nepřesně. Je sice pravda, že používají tak zv. automatický text, jako inspiraci ke svému vystoupení, ke své produkci v prostoru /není tu však rozhodující ani specifčnost prostoru - jeviště, podium, aréna atd./, ale nedá se říci, že výsledek jejich činnosti je "zautomatizovaná postava", nebo postavy. Zdá se, že je tu "automatický text" použit jako inspirace k okamžitému postoji jednotlivce i celého kolektivu nebo jeho části, což se v samotné produkci neustále proměňuje. Nepůsobí jen na intelektuální stránku účastníků "hry", ale i na jejich emoce. Jsou vybuzovány okamžitě a spontánně. Proto každé jejich vystoupení před veřejností musí být zákonitě jiné. Je tedy proměnné a jeho úroveň i kvalita závisí na co největším soustředění celého kolektivu i jednotlivce. Automatické texty, velice provokativní, nejsou logicky řazeny tak, aby se dospělo k jednotnému cíli a myšlence. Jsou zdánlivě nespořodé, jakoby chaotické. Ale, v co největším soustředění, nutí k postojům, které se u jednotlivců diferencují. Vznikají tak naprosto svébytné reakce, zároveň i postoje a emotivní stavy, které nakonec mnohdy vedou k zajímavému "dialogu" a dokonce i ke střetům dramatického charakteru. Tato metoda má smysl v tom, že maximálně vybuzuje pravdivé reakce, nehledané a nestylizované předem přesně daným zámerem.

M. Švarc

NA JEDNÉ LODI

DIVIDÝLKO

Základem představení je modelová hra kmenového autora, režiséra a herce Dividýlka Jiřího Šímy. Představení je, jak tomu u autorského divadla bývá, kolektivním dílem jak po stránce režijní, tak i výtvarné. Východiskem příběhu inscenace je varianta starého biblického vyprávění o potopě světa. Pracovitý Václav staví archu, v níž má být zachráněn základ budoucího života na zemi. Ale během stavby se na loď vetřou líní tluchobové, zloději a později i ideolog a pokrytecká sexuální pracovnice. (...)

Je nesporné, a výběr ze Smetanovy Mé vlasti to potvrzuje, že se v inscenaci obrazí problémy naší současnosti a že herecké kvality interpretů /Václav Ježek, Oldřich Javořík, Jiří Šíma, Jiří Ferby a Romana Lísková/ jsou zcela nesporné...

Jarmila Černíková

PERFORMANCE č. 9

ALTERNATIVNÍ SCÉNA POHYBOVÉHO DIVADLA

Představení č. 9 Alternativní scény, vedené Vladimírem Hulcem, by se dalo charakterizovat jako pohybově taneční divadlo, v němž je nechán široký prostor improvizaci na dané téma. V tomto konkrétním případě je tématem souboj dvou protikladných principů. Podle fantazie diváka třeba dobra a zla, života a smrti, zimy a jara. Kladný princip v tomto souboji vítězí. Základní téma je zpracováno čitelně navíc s velmi kultivovanou pohybovou úrovní všech účinkujících. Pozoruhodná byla i hudba, která udávala atmosféru a rytmické proměny, stejně jako výtvarná stránka představení, jak co do kompozice vznikajících mizanscén, tak co do barev a tvarů kostýmů i scénických prvků...

Jarmila Černíková

AMOREM STŘELENI ANEB VŠECHNO VYJDE NAJEVO

JEN TAK

Text scénické férie vychází z motivů Nestroyovy komedie Všechno vyjde najevo a Tylova Děvčete z předměstí. Autorka oslabuje dějovou linii a posiluje scény, které jsou nabídkou divadelnosti. Představení je výpovědí mladé generace o mezilidských vztazích. Text posvěcuje interpretace generačně i názorově sladěného kolektivu. Jejich vystoupení je plné fantazie, hravosti a milého humoru. Dominuje herecký výkon Kateřiny Hykové v roli dohazovačky Evženie.

Jiří Samek

LESÍČEK

DEKADENTNÍ DIVADLO BERUŠKA

Divadlo Beruška bylo založeno 9. května 1991 v Moravské Třebové. Název je zkratkou počátečních slabik jmen členů souboru.

Jednotlivé inscenace pojednávají o životě a smrti, které v příbězích stojí rovnocenně vedle sebe, jedno je častým východiskem druhému. Působivost až halucinované kompozice je silná natolik, že poselství je k divákovi vysíláno jen v drobných náznacích, někdy skoro nepostřehnutelných.

Výkony protagonistů, od civilního až flagelantského, k přímo patetickému, působí přesvědčivě jak ve vypjatých tak i v uvolněných scénách. Rozhodná gesta umocňují zdánlivou nejistotu hereckých kreací a nezřídka se ke konci výstupů objeví na tvářích herců odlehčující úsměv.

Kusy DDB bývají často označovány za hry - pásmo, samotnými autory pak také jako "sračky".

Vše je však důsledně pod kontrolou, aby divák nezůstával ani chvíli v klidu. Naopak, je nucen pochybovat, přemýšlet.

A to je na divadle to nejkrásnější!

JSI PROSTĚ ZHÝČKANED MALÝMI SCÉNAMI ...

Co číst o divadle?

Nabídka divadelních časopisů není v současné době nikterak přehnaná, přesto se však stává, že se některé časopisy ke svým čtenářům nedostanou jednoduše proto, že se o jejich existenci mnoho neví. Proto si je dovolíme alespoň ve stručnosti připomenout.

Svět a divadlo si můžete objednat výhradně (!) na adrese: Svět a divadlo, Štefánikova 57, 150 43 Praha 5. Obsahuje recenze, studie a eseje (s častými přesahy mimo oblast divadla - zejména do sféry filosofické), polemiky, rozhovory a dramatické texty. Svým zaměřením i formátem se blíží k podobě Divadla - legendárního časopisu 60. let. (Cena 19 Kčs, pro předplatitele sleva. V redakci si můžete rovněž dokoupit starší čísla.)

Svůj časopis vydává i Kabinet pro studium českého divadla Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV. Divadelní revue začala od nového ročníku vycházet péčí soukromého nakladatelství Primus, které jí dalo do vínku nový formát i novou, přitažlivější obálku. Vedle statí převážně "akademicky" laděných zde

naleznete i některé znovuobjevené divadelní texty - v prvním letošním čísle je to Silvestrovská revue Jiřího Voskovce, Jana Wericha a Vlasty Buriana. (Vychází 4x ročně, cena 25 Kčs, objednávky: PRIMUS, vydavatelství a nakladatelství, p. box 544, 111 21 Praha 1)

Nepsaným nástupcem nedávno zaniklé Scény zřejmě budou právě vznikající Divadelní noviny. O podobě tohoto čtrnáctideníku si můžete snadno udělat představu, objednáte-li si nulté číslo, které má vyjít 15. června. Všichni zájemci ho obdrží zdarma. Divadelní noviny začnou pravidelně vycházet od září. (Adresa redakce: Divadelní noviny, Celetná 17, Praha 1)

Na svých stránkách se pravidelně věnuje divadlu i ROK - brněnská Revue otevřené kultury. Ať již uveřejňováním původních divadelních či paradiadelních textů od autorů převážně brněnského okruhu, referáty o velkých divadelních událostech v Brně i okolí nebo krátkými glosami - převážně z pera Ludvíka Kundery. Z dalších autorů je možné vzpomenout např. Miloše Štědrone, Antonína Přídala, Petra Oslzlého či Jiřího P. Kříže. ROK se spravedlivou měrou věnuje i jiným oblastem kultury a připočteme-li k tomu, že se s nádherně sebeironickým humorem brání samožerskému hurámoravanství, pak máme před sebou časopis, který se neztratí ani na současném přehlaceném trhu. (Cena jednoho čísla 15 Kčs, vychází 6x ročně. Objednávky přijímá: Zásilatelská služba Ji-Pe, Burdova 1227, 190 00 Praha 9 - Kyje)

Neškodí rovněž připomenout adresu, na níž si můžete objednat všechny zpravodaje a publikace, které vydává ARTAMA: ARTAMA, Sněmovní 7, 118 22 Praha 1.

(zat)

AMATÉRSKÁ SCÉNA je měsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu. Přináší aktuální informace o amatérských souborech doma i v zahraničí, o přehlídkách, festivalech, dílnách a soutěžích. Najdete v ní rozhovory se zajímavými osobnostmi divadla nejen amatérského. Pravidelná rubrika ALTERNATIVNÍ DIVADLO se věnuje netradičním formám divadelních aktivit. Amatérská scéna pomáhá členům amatérských souborů

v orientaci v zajímavých dramatických textech, přináší rozbo-ry, sondy do historie, portréty dramatiků. O nových textech pravidelně informují agentury DILIA a AURAPONT. Červnové číslo časopisu Amatérská scéna, které byste měli v příštím týdnu dostat do ruky, přináší informace o pražské přehlídce amatérských souborů, šestnáctém ročníku Wintrova Rakovníku, sondu do amatérského divadla našich německých sousedů a soutěží v uměleckém přednesu. Alternativní divadlo píše o přehlídce Škola na kolečkách, pořádané leningradsko-pražským souborem Děrevo. S jeho vedoucím, Antonem Adasinským, vede Amatérská scéna Rozhovor po roce. Dramaturgická sonda seznamuje s dílem E. Ionesca, J. N. Nestroye, B. M. Koltése a V. Jelínka. Zájemci o Amatérskou scénu mají největší šanci získat ji na adrese redakce: Praha 10, Mrštíkova 23, 100 00.

Na stejné adrese naleznou čtenáři ještě dva další zajímavé divadelní časopisy. Zájemcům o loutkové divadlo - ale nejen o ně - je určený LOUTKÁŘ a o všem, co souvisí s tancem a pohybem informují zasvěceně TANEČNÍ LISTY, které před nedávnem vydaly obsáhlý, mnoha fotografiemi vybavený MAGA ZÍN TANEČNÍCH LISTŮ - k dostání v redakci !

/R.H./

Odlet vlaštovek

Odlétají vlaštovice,
mlh a strnisk temné svíce,
šípy černých plamenů.

Pod střechou a nad pěšinou
v krvi namočenou třtinou
kreslí Amen na stěnu.

Oči léta. Bolí. Hynou.

Nevzpomínej. Vzpomenu.

(Bohuslav Reynek: Odlet vlaštovek 1969-71)

Stačí přejít řeku po starém mostě, zahnout doleva a kousíček za zdí s nápisem MILUJU DAVIDA! je další zeď a za ní hřbitov - park. A v něm, ukrytý za stoletými stromy i desetiletými stromky, za sochami, kapličkami a náhrobky, leží kostel - výstavní síň. Kostel Nejsvětější Trojice ukrývá za svými zdmi, jež poznaly gotiku, renesanci, baroko i leccos jiného, kousek duše Bohuslava Reynka.

Potemnělé krajiny, jimiž putují svatí i nesvatí - "věčným světlem odění", don Quijote, vlaštovky a holubice, koně, Vzkříšení Lazara vedle Ukřižování a o pár kroků dál oběšený Jidáš, pod kterým leží na zemi rudé srdce. Ecce homo - Bohuslav Reynek na autoportrétu i fotografiích Jiřího Škocha. Malíř, grafik, básník a překladatel, od jehož narození zítra uplyne rovných sto let. Přes dvě desítky Reynkových grafik, jež Prácheňskému muzeu v Písku zapůjčila galerie z Havlíčkova Brodu, zde budou k vidění až do 28. června. Výstava je otevřena dnes od 9 do 12 hod., zítra od 13 do 17 hod. a stejně tak i od úterý do pátku.

(zat)

Když má voda pohřeb, kdo za ni bude plakat?

Přijel jsem na Šrámkův Písek s vůlí být katalyzátorem procesu, který měl během čtyř setkání malé dílny umožnit všem jejím účastníkům nahlédnout do stavu mysli a těla, který považují za nejvýhodnější pro různé typy herectví. Tento stav dle mého názoru může být východiskem pro dosažení potřebných emocí a významových hereckých akcí čitelných pro diváka a zároveň východiskem pro všeobecný pohybový rozvoj a duchovní rozvoj. Ustoupil jsem tak vzhledem k časovému limitu od koncepce "PRIMITIVNÍHO DIVADLA", divadla rituálů prostřednictvím aztécké mytologie s přesahem do tradičního indického divadla".

V polovině mikrodílny se účastníci rozšířili o představitele National Theatre Development Society z Chandigarhu v Indii, kterými byli Ajmer Singh a Dev Bhardwaj. Vzhledem k tomu, že člověk si nemůže být někdy ničím jist a pochybnosti jsou průběžným jevem života, požádal jsem účastníky naší dílny o reflexi dílny a také o sebereflexi v každé její části. Pro informaci pojmenovávám až zpětně jednotlivá setkání, neboť jsem nabyl dojmu, že jsme všichni byli tvůrci v průběhu dílny daleko více, než jsem byl schopen dopředu naplánovat.

1/ středa 20.00 - 22.00	Uvolňování
Základy dechu
Tvorba zvuku
2/ čtvrtek 8.30 - 11.00	Mimoslovní komunikace
Tanec jako potenciál kreativních sil
3/ čtvrtek 20.00 - 21.30	Psychoterapeutické prvky
Osvobozená emoce a její katarzní účín
4/ pátek 8.00 - 11.30	Primitivní iniciační techniky
Ukázka herectví všeho druhu, které může vycházet z předchozích cvičení

Igor Samotný

Jsem strašně rád, že jsem se sešel s takovými lidmi, jaké tu jsou. Zpočátku jsem si myslel, že se při práci s Igorem nedokážu soustředit, ale během jedné hodiny se mé pocity úplně změnily. Byl jsem volný, cítil jsem se velice šťastný. Tyto pocity se ubíhajícím časem při práci stále utvrzovaly a zvyšovaly. Příjemným překvapením byl pro mně příchod Indů, se kterými se mi pracovalo velmi dobře. Zapojili se mezi nás úplně suveréně. Myslím, že se nám podařilo vytvořit dobrý kolektiv, se kterým bych se rád opět setkal. Na závěr bych rád poděkoval Igorovi, který nás perfektně vedl, chápal nás a bral nás takové, jací jsme.

A vůbec děkuji všem, se kterými jsem pracoval.
Mám vás všechny rád.

Petr Prokop

Ze začátku se mi do toho moc nechtělo, zřejmě proto, že jsem nevěděla co to přináší. Ani dýchání mě moc nebavilo, ale pomalu jsem se do toho dostávala a začalo mě to bavit. Měla jsem pocit uvolnění a jakoby mé tělo splynulo se zemí. Při druhém setkání to bylo lepší. Dostala jsem se do toho dříve. Po skončení jsem měla moc hezký pocit. Všechny starosti, co jsem měla jakoby najednou zmizely. Nejvíce se mi líbí tanec, do toho se dokážu vřít nejvíce. Po skončení mám vždy krásný pocit. Díky těmto dílnám se dokážu dostat ze špatné nálady - úplně na to, co špatného bylo zapomenou. Bylo to pro mně také lepší, když mezi nás přišli Indové.

Monika Kouřimská

Přijela jsem do Písku se spoustou starostí. Hned při první dílně jsem dokázala na všechno zapomenout. Přestala jsem vnímat svoje tělo, jako kdybych ho neměla. Byl to nádherný pocit ! I při dalších dílnách, kdy jsme cvičili hlas a ztotožňovali jsme se se sebou pomocí dýchání, bylo nádherně. Některé cviky jsme již prováděli na Hronově. Už tam se mi to zalíbilo, ale nedošli jsme tak daleko. Tady jsme mohli splynout s druhým, něco mu dát a něco si od něj vzít. Všechno mi nešlo, ale snažila jsem se, co nejvíce naučit a co nejvíce dát. Zvlášť se mi líbilo tančování do indické hudby. Mám ráda hudbu. Když s ní splynu - vnímám jenom ji a mohu ji prožívat - pohybem znázornit - jsem šťastná.

Po filmu Rekviem pro panenku jsem byla zoufalá. Nechtěla jsem nic dělat, jen ležet a spát. Nakonec jsem se rozhodla se dalšího pokračování dílny zúčastnit. Věřila jsem, že mi to pomůže a byla to pravda.

Ze začátku jsem byla velmi nejistá, ale dnes.....
Moc mě to baví a ráda bych to všechno zopakovala.

Hanča Mrázová

Při cvičení jsem přišla na to, že dotyk nemusí mít vždy erotický nebo sexuální podtext. Zbavila jsem se osamělosti a přišla na to, že společně se dá i dýchat. Že lze mluvit beze slov. Odpoutat se od svého ega. Prožívat jenom svůj základní životní požadavek jako je dech. Dech a duch mají hodně společného.

Helena Dufková

Dostal jsem dobrou příležitost se účastnit dílny Igora Samotného.

Jak šla hudba a byly pouze akce a pohyby, cítil jsem, že jsem v kosmické meditaci a připadalo mi, že jsem blízko naší meditaci jógou. Pomalu a pomalu má duše se stala částí duší jiných účastníků a ztotožnil jsem se s nimi. Stal jsem se naprosto hereckou postavou !!!

Ajmer Singh
Chandigarh /India/

Pro mně to byla pěkná příležitost být na dvou cvičeních dílny Igora. Nejdříve jsem byl totálně v nepříjemném pocitu, protože jsem nevěděl, co se bude dít. Ale po několika minutách byl jsem úplně absorbován aztéckou hudbou s akcemi a pohyby. Bylo to postupné rozdělení těla od duše s postupným vznikem herecké postavy z člověka.

Když má voda pohřeb, kdo za ní bude plakat ? Tato otázka mně vedla k věčnému, kde muž není mužem, žena není ženou, chlapec není chlapcem, dívka není dívkou, naše tělo není naše tělo, naše mysl není naše mysl, nebyli jsme, byli jsme snad jedna koncentrace duší do jedné absolutní - jednotná harmonie. Po té vznikala z každého účastníka divadelní postava. Zde jeho starosti a radosti nebyly imitací člověka, ale vše vypadalo jako skutečný happening.

Tradiční indické divadlo zakazuje tělesné kontakty mezi herci, ale přes stálé dotyky s ostatními jsem na dílně měl pocit tradičního indického divadla a jeho cílů. Nejdříve se hrála situace, která je archetypem, matka a její dítě, po té bylo

mnoho matek a jedno dítě, každý mohl být jednou dítětem.

Bylo to divadlo v jeho prostředcích, kde není slovo, není vlastně ani hlas, ale hlavně zvuky a pohyby. Pomáhá to hercům stát se skutečnou postavou.

Dev Bhardwaj
Chandigarh /India/

Při dýchání jsem pociťoval postupný stav závratí, jakoby se mi nafoukla hlava, ruce, tělo a já s tak velkou intenzitou přestal pociťovat podlahu.

Samohláska, kterou jsme vydechovali se proměnila ve velice intenzivní zvuk, který jsem nedokázal rozlišit. Bylo to hučení, které bylo obohaceno o podivné až nepříjemné vysoké tóny.

Přitom však nastávaly okamžiky, kdy jsem se domníval, že onen zvuk vytváří okolí a já jsem posluchač v tunelu.

Tanec : doba, kdy jsem nebyl sám sebou.

Byl jsem naprosto svobodný. Nevnímal jsem. Nevím, kým jsem byl.

Nevím. Ovšem po skončení jsem měl pocit zběsilého zvířete.

Další cvičení po jejich konci vyvolala ve mně nesouvislou řadu obrazů, situací s jakýmsi surrealistickým podtextem.

Ondřej Benda

NA INDICKOU NOTEČKU a n e b H A P P E N I N G
M E Z I Č E V A B Č I Č I /jak ho vnímal zvláštní zpravodaj
Zpravodaje/

Sotva se indiští hosté s Igorem Samotným usadili u stolu v polední hosty zaplněné Divadelní kavárně, zase se zvedli a zamířili k jevišti. Tam se usadili způsobem, pro který má čeština výraz "po turecku" a mlčeli. Protože právě před nimi se prostíraly stoly, odsunuté k jevišti, napadlo mě, že chtějí poobědvat jaksi po svém východním způsobu. Inu, proti gustu žádný dišputát, jak stojí už v Babičce. Třeba jim bude líp chutnat. Po chvíli začali tiše mručet. Snad hlady ?

Asi se modlí, napadlo dědečka srkajícího ve vší slušnosti svou polívku naproti mně. Po chvíli mručení nebylo kvality zpěvu. Slově jsem nerozuměla, byla to hindština ? Ale melodie to byla příjemná a vyvolávala ve mně vzpomínku na jednu obdobnou českou lidovou z doby mých prázdninových táborů. Dědeček zneklidněl a začal konzumovat svou polívku zvýšenou rychlostí. Indové s Igorem přešli mezitím k volné pohybové improvizaci. Tu se v pravém rohu kavárny ozval finkot, vyluzovaný polévkovou lžící o talíř. To se k trojici přidal náš seminarista Ondřej. A to s takovou vehemencí, že příbory lítaly kolem stolu. Zatímco hosté zneklidněli zjištěním, že náказа z jeviště se šíří, proběhlo mnou naopak uklidňující poznání, že nejspíš půjde o happening, připravený dopolední Igorovou dílnou. Zvláště když se - zpočátku nejistě, ale stále jistěji - přidali i ostatní mladí seminaristé a za zvuků indické lidové se připojili k cifrujícím Indům. Dědeček naproti mně se pustil do čevabčiči rychlostí, vykazující stav nejvyššího ohrožení. Zpěv i tanec nebývaly na vehemenci. Ti z píseckých strážníků, kteří se ještě snažili udržovat hovor, to už vzdali. Beztak nebylo slovu rozumět. Sedm statečných na jevišti se zmítalo v radostném opojení. Odvážnější z hostů jim nesměle přizvukovali. Zvláště lze v tomto směru vyzdvihnout aktivitu stolu, u něhož zvládaly své čevabčiči naše paní organizátorky. Paní Líba neváhala a přidala se i taneční kreací. Ve chvíli, kdy skupina opustila jeviště a vydala se na pouť mezi stoly, polkl dědeček poslední sousto, vydal krátký pokyn k sousednímu stolu a spolu s několika dalšími zmizeli dřív, než k nám veselí Indové dorazili. Zatímco kroužili mezi stoly, vyslechla jsem několik názorů na jejich happening. "To je volební agitace ?" ptali se u vedlejšího stolu a zajímali se, za kterou že stranu to agituje. "To by se dalo léčit", mínili jiní. "To tu ještě nebylo!" soudil personál, na ledacos zvyklý. Podnikavější jedinci se chystali vybírat vstupné. Mezitím však skupina dokroužila zpátky na jeviště, sklídila potlesk od méně šokem stížených píseckých a odebrala se zpět ke svým talířům.

Nevím jestli byli spokojení. Moc hostů nenadchli a nestrhli k napodobení. Snad čekali větší ohlas, než na jaký mohli narazit u zaskočeného píseckého občana nad talířem čevabčiči s tatarskou omáčkou. A ještě něco - konáme-li podobný happening na ulici, má každý svobodnou volbu zastavit se, nechat na sebe působit, akceptovat nebo odejít. V tomto případě mi ten demokratický moment volby citelně chyběl. Trochu mi bylo líto dědečka, který si dnes své čevabčiči moc neužil. Já si taky k obědu nepouštím dechovku.

/rad/

K D Y Ž J S T E S I T O N A P S A L I , T A K S I
T O I H R A J T E ! /Zpráva ze semináře Jarky Šiktancové./

Blížíme se k závěru. Tedy, ne že bychom neměli co dělat, ale času je málo a vlny přehlídky stoupají. Jsme ještě v plné práci, nicméně oznamujeme, že zítra, tj. v sobotu 30. 5. 1992 hodláme předvést neumělé výsledky své práce ve velké šatně. Přibližně v době poobědové siesty. Bližší informace dopoledne na štábu ŠP. Nejsme herci, ale zkusili jsme být dramaturgy, scénaristy, režiséry, tak proč nezkusiti i tuhle profesi. Ostatně pozvaní umělci z Národního divadla nám odmítli, netroufají si na tak znamenitý kus! A tak zbývá zase jen Hanka, Monika, Helena, Ondřej, Petr a Jarka s Radkou. Role budou pravděpodobně obsazeny takto : Štěstěna + Hostinská + Lékařský praktikant -

- Hanka

Starost + Poručík - Monika

Pan soudní rada - Petr

Starosta + Bakalář - Ondřej

Hostitelka, paní Arnstedová - Helena

Ponocný, Vypravěč, Dánský lid, jakož i inspicie, náповěda, technický personál atd. - Radka

a všichni, kdo budou mít právě čas

Režie - Jarka + všichni, kdo do toho mluvili

P O Z O R ! P O Z O R ! P O Z O R !

V 17.30 hod. dorazila Beruška a zpráva, že všichni členové Berušky zdolali nástrahy maturity ! Gratulujeme ! ! !

P O Z O R ! P O Z O R ! P O Z O R !

Od zítřka, tj. soboty 30. 5. je na štábu ŠP možnost zakoupit zajímavé tiskoviny nejen o divadle z produkce ARTAMY !

P O Z O R ! P O Z O R ! P O Z O R !

S M U T N Á Z P R Á V A : V neděli 31. 5. odpadá z důvodů zranění jedné z členek souboru vystoupení Č M U K A Ř Ů . O tom, jak využít nedělní dopoledne - setkání seminaristů ? - se uvažuje. Bližší informace na štábu ŠP !

I nicota má svůj řád aneb divadlo bez divadla

Co se zdá mrtvým ?

Kdysi jsem četl paradoxní definici divadla. Divadlo existuje tehdy, jestli jako jev projeví svou totožnost, jestli máme vědomí toho jevu.

Divadlo se uskutečňuje svojí přítomností a ta se realizuje prostřednictvím herectví, ať už totálně improvizovaného nebo s pevnou strukturou.

Měli jsme zde skutečně možnost vidět, slyšet nebo tušit herce, kteří vytvářejí novou skutečnost, novou krásu /třeba i ošklivou/ odlišnou od života ?

Měnila se ta skutečnost změnou scénických objektů a subjektů ? Existoval nějaký specifický jazyk herectví ? Nalezli jsme nějakou novou jednotu ? Nalezli jsme nový žánr ? Myslím, že ne. A není ani argumentem, že by jí teprve mohl tvar hledat.

Technicky nedokonalé pokusy o stylizaci se míchaly se scénickým pohybem, který neměl daleko k reálnému.

Jevištní prostor /myšlen místního divadla/ - nahý a čistý ve své samozřejmosti a zjevený příchozím účastníkům - umožňoval sám o sobě jasnější /byť i tušenou/ výpověď souboru.

Je-li divák přítomen, může alespoň svou přítomností se podílet na procesu toho, co se děje, třeba i pasivním přijetím informace.

Není-li informace /akustická, vizuální.../, není, jak komunikovat a nemůže být přítomen divák divadelního představení. I zá-
měrný nedostatek informací může být informace.

Věřím, že herectví je službou komunikaci, stejně jako diváctví. A proto tvrdím, že nebylo iluzí ani deziluzí, nebylo divadelního jazyka ani jeho popření a že n i c o t a t a k é m á s v ů j ř á d .

Igor Samotný

Jirko,

píšu hned po představení, což bývá zrádné, ošidné a vlastně i omylné. Upřímnost na povrchu, upřímnost prvních pocitů. Bez cenzury, bez rozmyslu, bez doznění. A vaše divadlo doznění potřebuje. Vím já, co se mi bude zdát dnes v noci po vašem představení? Vím já, co se mi bude zdát po smrti?

Bylo to těžký představení, co jste dnes předvedli. Nechci říct náročný, spíš složitý, komplikovaný a možná až příliš ambiciózní. Poprvé jste se - pokud vím - pokusili o strukturovanou, připravenou inscenaci, poprvé jste vytvořili skutečný "divadlo". Dosud jste byli spíš skupina tvořící mimo divadelní, tedy předem připravený a s divákem počítající, druh umění. Nebyl to tenec, nebyl to ani rituál. Byla to vždy pocitová improvizace se silnými vzájemnými vztahy a znalostí sebe, která tyto vztahy a poznání sebe rozšiřovala. Divák byl pouze stimulující prvek pro vás, zrovna tak, jako to mohl být strom v lese nebo chodec na ulici. Mělo to své kvality právě onou nepřipraveností, absolutní účastí, zvláštním napětím, které z toho vyzařovalo. Zdálo se mi, že tímto směrem chcete pracovat a že zavrhuje "neupřímnost" předem připravených motivů, výstupů, že zavrhuje choreografii, a byl jsem zvědavý, kam dojdete.

Dnes jste se ale svým předchozím snahám víceméně zpronevěřili a vstoupili do bran umění jako formy, jako konzervy, na kterou už je možný nalézt otvírák a začít ji rozebírat, chápat, vidět chyby i přednosti.

A je třeba, abyste vyslechli víc hlasů, aby to vidělo víc lidí a ti se k tomu vyjádřili. Protože teď už netvoříte sami sebe a sami za sebe, ale připojujete se k určitým kodifikovaným proudům a obecnějším směrům. Mám tím na mysli hlavně non-dance a vizuální divadlo, ale taky pantomimu. Záměrně vynechávám butó, protože to žádná pravidla neuznává a jeho měřítku absolutní upřímnosti se, jak už jsem řekl, touto inscenací vzdalujete.

Mně se představení líbilo. Mělo velmi hezký okamžiky /Pavla s rozpuštěnými vlasama, Dan s korunou na hlavě, některé efekty s bílým hedvábím, Michalovy pády, bylo soustředěné a skutečně vážné. A to já rád. Mělo však taky bolestný "profesionální" nedostatek, který budete muset, budete-li se vyvíjet tímto směrem, odstranit. Předně: ztrácelo, nebo spíš vůbec nemělo napětí. Táhl se jak skutečný sen skutečné mrtvoly, ale bez magické mrazivosti, mátožnosti, nedefinovatelnosti. Mělo být kratší. A taky mělo být promyšlenější. Velmi jste mi připomněli Pinu Bausch, ale ta má snad v každém gestu, každém pohybu víc tajemnosti, pohybové dokonalosti a smrti. Chyběly extrémy /jakékolí - pohybové, hudební, tematické/, chyběla diváková fascinace. Chyběla magie. A s tou musí tvůrce tohoto divadla počítat, tu musí - podle mne - vyvolávat. Jakkoli - třeba minimalismem, třeba scénickým zázrakem, třeba fyzickým výkonem.

Přesto se mi směr, kterým jste se dali, a tedy i toto představení velmi líbí a myslím, že právě v tomhle zdegenerovanou tradici zaprděném Československu, je děsně důležité. Ojedinelej a odvážnej. Počítám totiž, že vás tu všichni - od kritiků po diváky - sedřou.

Ještě je co říct, ale začíná další představení, takže snad příště. A klidně i na stránkách tohoto plátku. Jsem pro veřejný formulování názorů a jejich co nejostřejší třibení.

Vláda Hulec

P.S. Tentokrát jste mě trochu zklamali pohybově /je bezpodmínečně třeba větší napětí, jít do extrémů, kam to de/ a myslím, že Pavla - hudebnice měla být na jevišti a víc do toho řezat. Muzikantsky podle mě vyšel pouze začátek. Prostě to mohlo bejt magičtější.

Pro nezasvěcené: Vladimír Hulec píše své dopisy souboru Jumping Hamada po každém představení, které zhlédne. Jako projev vzlašt-ní laskavosti se rozhodl dopis, napsaný po včerejším vystoupení Hamady, svěřit Zpravodaji. Děkujeme !

redakce

A C O N A T O S E M I N A R I S T É / 2 / ?

/OHLASY NA VYSTOUPENÍ SOUBORU JUMPING HAMADA/

Z pěti seminaristů, s nimiž jsme po představení Jumping Hamady "Co se zdá mrtvým" hovořili, neznal tento soubor žádný. O to víc nás zajímaly jejich dojmy a postřehy :

Helenu zaujalo bílé líčení, ale vadilo jí, že představení se celé odehrává bez textu, je to nezvyklé... Moniku představení příliš nezasáhlo, ale připustila, že bylo svým způsobem asi zajímavé... Hance se Jumping Hamada líbila, byla pro ni něčím úplně novým. Cítila propojení skupiny stejným názorem a jazykem, ale nepociťovala ho jako nepřekonatelnou bariéru, pouze jako něco, co od diváka vyžaduje větší aktivitu, ochotu naladit se na stejnou vlnu. Představení pro ni bylo o lidech, o jejich vztazích, o pokřivenosti lidí i vztahů... Ondřejovi vytanuli na mysli Grotowského panáci, znázorňující smrt, loutky, které lze ovládat. V představení cítil jedno spojující téma, které jednotlivé scény varírovaly a rozvíjely. Toto téma by pro sebe pojmenoval jako odcizení, omezování, nesvobodu, ovládání, míjení se... a to vše vede k smrti. Zaujala ho akce s plachtou, v úvodní části ji pociťoval jako princip zrození v kontrastu s trojicí zpředměňující mu smrt, pak jako hřívu koně, který se chce vzepřít ovládání, ale marně... Tanec smrti... Rušily ho dvě současné akce, nedokázal se pak soustředit. Petr zdvořile, leč rozhodně odmítl se o představení vyjadřovat, není to jeho divadlo, neoslovilo ho.

(R.H.)

Mimoběžná Hlava

Při vstupu do arény, kde se měla odehrávat variace Běžné Hlavy na Bradburyho román 451° Fahrenheita pod názvem Buďte vítán, Montagu, jsem se opatrnicky zařadil mezi měšťáky, co se stahují do zadních řad, aby si jim agresivní komedianti nesesadali na klín a neházeli jim ropuchy do výstřihu. Zbytečná opatrnost, neboť nejenže chyběl náznak jakékoliv agrese, ale chvílemi se zdálo, že herci hrají sami pro sebe.

Prvním kamenem úrazu je střídání časových rovin - příprava herců na retrospektivu (a naopak) působí těžkopádně, na čemž se podepsala i volba dvou hudebních stylů (hudba Jakub Hulák). Syntezátorové, dynamické pasáže, kdy inscenace nebírá tempo, se střídají s mdlými, folkově (kytara, flétna) laděnými melodiemi. Někteří členové souboru mají problémy se zvládnutím základní herecké techniky, soubor jako takový pak se zvládnutím a ovládnutím zvoleného prostoru. Projeví se to nejvíce ve scénách Montagových sedánek se "spiklenci", kdy ze tmy (pravda, ne úplně) k divákům přilétají moudra vypreparovaná z Bradburyho. I tmu je možno nasvítit tak, aby bylo vidět.

Představení přitom není prosto nápadů. Avšak koordinace aranže a režie Jiřího Provazníka nebyla dostatečně silná, aby ukočírovala režii kolektivní. Nezbyvá tedy, než představení pročistit - některé nápady propracovat, jiné zavrhnout, nesnažit se za každou cenu "nahlas" volat, o čem hrajeme; je-li téma přítomné (a v daném případě je), vyloupne se z dobře udělané inscenace jako pomeranč ze slupky.

A pak snad nebude vadit ani pokročilá hodina a zájem diváků a úsilí souboru se protnou v čase i prostoru.

Zdeněk Aleš Tichý

Proč jsem se mýjela s Běžnou Hlavou

Napřed jsem nic neviděla, protože mi svítil do očí reflektor. Pak jsem zase nic neviděla, protože byla tma. Tmoucí.

Pak bylo světýlko a kolem toho světýlka lidé. "Buďte vítán. Montagu", zazní do tmy a kroužek kolem ohýnku se trochu rozestoupí, aby přijal dalšího jedince do svého středu.

Soubor Běžná Hlava přivezl do Písku svou volnou adaptaci románu Raye Bradburyho 451° Fahrenheita. Je z rodu Bradburyho černých vizí budoucnosti lidského pokolení. Společnost, obklopující svou prázdnotu telestěnami reklam a stupidních krváků, společnost, v níž požárníci pálí knihy, protože kniha je nebezpečnou hrozbou inteligence, společnost, v níž člověk vlastní knihu, je odsouzen k smrti nebo vyhnanství... Svět jako časová bomba, od níž vede jen krůček ke zkáze. Nemusím pokračovat. Téma krutě aktuální. A přece lidé kolem mě poposedávají a jak se čas nachyluje, mizejí tiše ze svých míst. Jistě, na vnímavosti diváků se podepsala pozdní hodina, ale to by bylo trochu zjednodušené, svést všechno na dobu před půlnocí.

Představení Běžné Hlavy je mozaikou obrazů, často velmi krátkých, které samy o sobě nepostrádají imaginaci. Ale v množství těch sklíček se záhy ztrácí smysl obrazu jako celku. Představení se vleče a zahlcuje didaktickou umluveností - to, co se sdělilo pohybem, dostaneme vzápětí velmi srozumitelně řečeno slovy. A ještě se nám to vysvětlování protáhne přes několik obrazů.

Abych nekrivdila - mám pocit, že je tu zaděláno na docela slušné představení. Je tu snesená spousta materiálu a často dost nápaditého. Ale co chybí, to je výběr, organizace, hierarchie, stavba, temporytmus, dynamika... prostě řád. Mohlo by to být docela pěkné představení...

"Lidi nemůžete přinutit, aby vás poslouchali", píše se v programu. Nestálo by za to, abyste si nad tím trochu lámali svou Běžnou Hlavu ?

/Psáno v 1.00 h. po představení Buďte vítán, Montagu/

Radka Hrdinová